

Det muliges kunst – hvordan sikrer vi god lovgivning?

Helle Tegner Anker

Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, KU

Wilhelm-konferencen, 2014

”Den gode miljølovgivning”

- Miljømæssigt effektive løsninger/virkemidler
- Politisk acceptable løsninger
 - Interesseafvejning
 - Omkostningseffektivitet (økonomi)
- Juridisk holdbare løsninger!
 - Er det nok at kunne tælle til 90?
 - Retlige rammer
 - EU-retten
 - Grundloven
 - Retssikkerhed
 - Gennemskuelighed og administrerbarhed
- Hvordan kommer vandmiljøet i mål..?

Miljømæssigt gode løsninger?

- Naturfaglig viden
 - Er der tilstrækkelig viden?
 - Er der konsensus?
- Eks. 10 m randzoner
 - Kvælstof, fosfor og/eller natur?

Politisk acceptable løsninger – interesseafvejning

- Hvilke interesser og hvordan?
 - Kan og tør politikerne selv?
 - Udvalgsarbejde i forskellige former?
- Politiske dagsordener kan være mere eller mindre styrende
 - Vækstdagsordenen!!
 - Indbyrdes styrkeforhold i regeringen
- I sidste ende en politisk beslutning!
 - Hvem lytter politikerne mest til?

Udvalgsarbejde

- Embedsmænd
 - Ex. "Virkemiddel-udvalg"
 - Stærk politisk styring (og forankring)
- Embedsmænd og interesseorganisationer
 - Ex. Wilhelm-udvalget
 - Svagere politisk styring (Kommissorium)
 - Stærk interessevaretagelse – kompromisser
- Ekspertes
 - Ex. Natur- og Landbrugskommissionen
 - Svag politisk styring (Kommissorium)
 - Snæver eller bred/forskelligartet ekspertise?
- Syltekrukke eller? – politisk forankring er afgørende!
- Omstillingsprocesser kræver tid (eller stærkt pres)

Politisk acceptable løsninger

- omkostningseffektivitet

- Viden om effektivitet/målopfyldelse?
- Viden om omkostninger?
 - Driftsøkonomisk
 - Samfundsøkonomisk
- Er det muligt at regne det ud?

Retlige rammer

- EU-retten
 - Hvilke krav skal opfyldes?
 - Implementering af EU-lovgivningen
 - Overimplementering?
- Grundloven
 - Grl. § 73 - ejendomsretten
- Retssikkerhed
 - Gennemskuelighed og administrerbarhed!

EU-retten - generelt

- Implementering af EU-lovgivningen
 - Forordninger: umiddelbart anvendelige
 - Direktiver: MS bestemmer form og midler for gennemførelse
 - Klar og præcis lovramme
 - Effektiv gennemførelse i praksis
 - Resultatforpligtelser eller handleforpligtelser
- Overimplementering?
 - Mere et politisk spørgsmål end et juridisk!
 - Forskellige direktivkrav (tilladelseskrav, grænseværdier, miljømål...)
- NB: Domstolens rolle
 - Formålsfortolkning og ofte restriktiv fortolkning!

EU-retten - vandmiljøet

- Vandrammedirektivet
 - Miljømål
 - Opnå god tilstand – visse undtagelser!
 - Forebygge forringelse
 - Indsats
 - Vandområdeplaner og indsatsprogrammer
 - Resultatforpligtelse eller handleforpligtelse?
 - Er miljømålene bindende – generelt eller for den fastlagte indsats?
- Habitatdirektivet
 - Miljømål
 - Gunstig bevaringsstatus
 - Undgå forringelse – restriktiv praksis (EUD)
 - Indsats
 - Resultatforpligtelse eller handleforpligtelse
- EU's støtteordninger
 - Enkeltbetaling og landdistriktsordninger
 - Statsstøttereglerne

Grundlovens § 73

- ”Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuld erstatning”
- Ikke kun afståelse, men også ekspropriationslignende rådighedsindskrænkelser
 - Intensitet
 - Begrundelse
- Proportionalitet/nødvendighed
 - Jo højere intensitet, jo større krav til nødvendighed (miljømæssig begrundelse)
- NB: Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Retssikkerhed – gennemskuelighed og administrerbarhed

- **Gennemskuelighed**
 - Er det klart, hvad man må og ikke må – og hvor?
 - Er det klart, hvem der har ansvaret?
 - Er forskelsbehandling velbegrundet?
- **Administrerbarhed**
 - Kan lovgivningen administreres?
 - Kan lovgivningen håndhæves?

Grøn Vækst

- Et topstyret regnestykke
 - Nationale reduktionsmål
 - Statsligt fastsatte og udmøntede virkemidler
 - Efterafgrøder
 - Randzoner
 - Vandløbsvedligeholdelse
 - Glemte man noget?
- Er der behov for nationale reduktionsmål, hvis det handler om det lokale vandmiljø?
 - Fleksible rammer og virkemidler
 - Lokale løsninger
 - Målrettet regulering?

Målrettet (areal)regulering

- Ny målrettet/sårbarhedsdifferentieret kvælstofregulering
 - Differentierede kvælstofnormer
 - Fleksible virkemidler på bedriftsniveau
- Anden målrettet (areal)regulering
 - Målrettet indsats i vandplaner, N2000-planer mv
 - Vandløbsrestaurering, vådområder, udtagning
 - Aftaler/støtteordninger, påbud eller ekspropriation
- Hvilket vidensgrundlag er nødvendigt?
- Omkostningseffektivitet og EU-retlige rammer?
- Omstillingsparathed i systemerne?

Hvordan kommer vandmiljøet i mål...?

- De gode løsninger og den gode lovgivning
 - Et solidt naturfagligt grundlag
 - Velafbalanceret interesseafvejning
 - Politik og økonomi
 - Respekt for de retlige rammer
- De gode løsninger kommer ikke af sig selv
 - Der skal arbejdes for sagen...!
 - Systemerne skal være omstillingsparate!
- Top-down eller bottom-up?
 - Fleksible rammer og lokale løsninger
 - Tør vi give slip...?